

Markedsrapport Libanon

Baggrund

Libanon var for få år siden et foregangsland i Mellemøsten med økonomisk liberalisering og høje vækstrater og kendt som Mellemøstens Paris. Men de massive flygtningestrømme fra Syrien kombineret med en meget stor offentlig gæld er blevet en alvorlig udfordring for landet, som er presset både økonomisk og politisk.

Tabel 1: Økonomiske nøgletal for Libanon

	2013	2014	2015	2016	2017 (skøn)	2018 (skøn)
Real BNP-vækst (pct.)	2,6	2,0	0,8	1,0	2,5	2,9
Inflation (pct.)	5,6	1,1	-3,8	-0,8	4,2	3,3
Offentlig budgetbalance af BNP (pct.)	-9,2	-6,4	-8,0	-9,8	-9,6	-8,7
Offentlig gæld af BNP (pct.)	136,4	137,2	140,4	146,2	144,7	143,1
Betalingsbalancens løb. poster af BNP (pct.)	-24,9	-24,4	-16,5	-19,4	-18,3	-17,0
Udlandsgæld (brutto) af BNP (pct.)	72,5	70,6	71,0	72,5	72,2	71,5
Privat kreditgivning-vækst	9,8	7,1	8,9	7,1	7,9	10,0
Valutakurs L£:USD	1.508	1.508	1.508	1.508	1.508	1.508

Kilde: EIU, august 2017, IMF World Economic Outlook, april 2017

Udgivet af: Dansk Erhverv i samarbejde med EKF – Danmarks Eksportkredit

Økonomisk udvikling

Libanons serviceorienterede økonomi lider generelt under den politiske ustabilitet i landet og regionen, og landet er karakteriseret ved store underskud på de interne og eksterne balancer og høje gælds niveauer. Specielt den offentlige gæld er på et meget højt niveau på knap 150 pct. af BNP. EKF vurderer dog, at udenlandske donorer sandsynligvis vil træde til, hvis landet får problemer. Libanon har på trods af et meget højt gælds niveau en historik med altid at overholde sine internationale finansielle forpligtelser, og landet har generelt en effektiv håndtering af gældsserviceringen, hvorfor det vurderes at være usandsynligt, at Libanon får betalingsproblemer på kort sigt.

Den store flygtningestrøm fra Syrien lægger et stort politisk og økonomisk pres på landet. Hver fjerde indbygger i Libanon er flygtning fra Syrien, hvilket presser både de svage offentlige finanser og infrastrukturen. Flygtningene er primært sunnimuslimer, hvilket er med til at skubbe til landets fine balance mellem sunnimuslimer, shiamuslimer og

kristne. Det vægter positivt, at Libanon fortsat har relativt store udenlandske valutareserver, som svarer til ca. halvanden års import – dog er en stor andel af reserverne i guld. Libanon har underskrevet IMF's artikel VIII, hvorved regeringen forpligter sig til et valutasytem uden restriktioner på overførsel af kapital. Libanon har et fastkursssystem, og det libanesiske pund er fastlåst til USD.

Libanon er meget afhængig af energiimport, men efter fundet af energi-ressourcer på libanesisk territorium er der udsigt til, at landet kan mindske denne afhængighed. Processen forsinkes af indenlandsk ustabilitet og de vanskelige globale markedsforhold samt uenighed mellem Libanon og Israel om, hvorvidt offshore reserverne tilhører det ene eller det andet land.

Tabel 2: **Libanons handelsforhold til Danmark**

Dobbeltbeskatningsaftale med Libanon	Ja
Dansk vareeksport til Libanon 2017	710 mio. DKK.
Dansk tjenesteeksport til Libanon 2017	320 mio. DKK.
Dansk vare- og tjenesteeksport til Libanon 2017	1,03 mia. DKK.
Dansk vareimport fra Libanon 2017	20 mio. DKK.
Dansk tjenesteimport fra Libanon 2017	220 mio. DKK.
Dansk vare- og tjenesteimport fra Libanon 2017	240 mio. DKK.
Danske datterselskaber i Libanon 2016	8 (490 ansatte i alt)

Kilde: SKAT og Danmarks Statistik

Tabel 3: **Eksportudsigt for Libanon**

	2018 (skøn)	2019 (skøn)	2020 (skøn)
Vækst i vareeksport (pct.)	5,3	2,8	4,3
Vækst i tjenesteeksport (pct.)	-24,3	-12,9	-9,2
Vækst i vare- og tjenesteeksport (pct.)	-7,2	-2,6	0,2

Kilde: Udenrigsministeriet

Politisk udvikling

Libanon er religiøst og kulturelt et af de mest fragmenterede lande i Mellemøsten. Ca. 60 pct. af befolkningen er muslimer (shia- og sunnimuslimer), og ca. 40 pct. er kristne. Efter at have været uden præsident i mere end 2 år, blev Michel Aoun valgt i oktober 2016, og i december 2016 blev en ny regering dannet. Selvom dette er en positiv udvikling, er parlamentet fortsat meget fragmenteret, hvilket mindsker regeringens politiske effektivitet. Den reelle magt hos præsidenten er desuden begrænset, hvorfor dette ikke har været afgørende for den politiske stabilitet.

Konflikten mellem sunni- og shiamuslimer i Syrien og Irak smitter også af på stabiliteten i Libanon. Specielt fordi den shiamuslimske oprørsgruppe Hizbollah med base i Libanon deltager aktivt i konflikten i Syrien på Assad-styrets side. Det har ført til gengældelsesangreb af forskellig karakter i Libanon, herunder i hovedstaden Beirut.

Desuden har Hizbollah et anstrengt forhold til israelerne, som de var i krig med i 2006. Det er dog ikke sandsynligt, at Hizbollah og Libanon vil blive inddraget i en altomfattende krig på libanesisk territorium på kort til mellemlangt sigt.

I 2016 forværredes landets relation til Golflandene, idet Hizbollahs indblanding i libanesisk politik giver anledning til bekymringer. Det medførte bl.a., at Saudi-Arabien suspenderede anseelig økonomisk støtte til landet. Samarbejdet mellem Libanon og Golf-staterne går dog langt tilbage, og de diplomatiske forbindelser er overordnet intakte, og det er derfor også sandsynligt, at forholdet og støtten vil opretholdes i en eller anden grad.

Tabel 4: **Libanon på globale ranglister**

WIPO's Global Innovation Index	81 (ud af 127)
World Economic Forum's Global Competitiveness Index	105 (ud af 137)
Transparency Internationals "Corruption by country"(efter laveste niveau)	143 (ud af 180)
Verdensbankens "Ease of doing business" (samlet score)	133 (ud af 190)
Verdensbankens individuelle parametre:	
Bureaukrati ved opstart af virksomhed (efter laveste niveau)	143 (ud af 190)
Adgang til kredit (efter nemmeste adgang)	122 (ud af 190)
Beskyttelse af mindretalsaktionærer (efter mest effektive beskyttelse)	138 (ud af 190)
Bureaukrati for virksomheder ved eksport/import (efter laveste niveau)	140 (ud af 190)

Kilde: Se kildehenvisning på sidste side

Tabel 5: **Markedsmuligheder i Libanon**

En høj levestandard og mangel på energi giver muligheder for danske eksportører. Dertil kommer den hurtigt voksende befolkning i kølvandet på den store flygtningestrøm. Dette øger presser infrastrukturen, som også trænger til investeringer.

Infrastruktur - Den voksende befolkning stiller krav til bedre og udvidet infrastruktur. Her vil danske eksportører med denne ekspertise kunne bidrage til forbedringer.

Vedvarende energi - Bæredygtige og energisparende løsninger inden for vedvarende energi er i høj kurs. Elektricitetsproduktionen har svært ved at følge med efterspørgslen, og det giver muligheder for de danske eksportører.

Medicin - Det anslås, at omkring en sjettedel af befolkningen har diabetes, og en relativt høj levestandard har generelt kastet problemer af sig i form af livsstilssygdomme. Her er der muligheder for danske eksportører, som står stærkt inden for medicinalindustrien.

Kilde: EKF

10 største danske eksportvarer til Libanon

Tabel 6: **Overkategorier**

1. Mejeriprodukter og fugleæg	206 mio. kr.
2. Medicinske og pharmaceutiske produkter	185 mio. kr.
3. Metalvarer	51 mio. kr.
4. Diverse næringsmidler	47 mio. kr.
5. Maskiner og -tilbehør til industrien	22 mio. kr.
6. Møbler	18 mio. kr.
7. Kontormaskiner; autom.databehandlingsudstyr	16 mio. kr.
8. Foderstoffer (undt. Umalet korn)	16 mio. kr.
9. Beklædningsgenstande og -tilbehør	15 mio. kr.
10. Diverse forarbejdede varer	14 mio. kr.

Kilde: Danmarks Statistik

Tabel 7: **Underkategorier**

1. Naturligt smør	97,4 mio. kr.
2. Dåser af jern og stål, med et rumindhold på < 50 l	47,9 mio. kr.
3. Mælk og fløde, i pulverform, som granulat eller i anden fast form	26,2 mio. kr.
4. Mælk og fløde, ikke koncentreret og ikke tilsat sukker eller andre sødemidler	25,2 mio. kr.
5. Tilberedte næringsmidler fremstillet af mel, gryn, groft mel, stivelse	20 mio. kr.
6. Næringsmidler, tilberedte, i.a.n., med indhold af mælkefedt	18,7 mio. kr.
7. Mælk og fløde i faste former, med et fedtindhold på <= 27%,	13,9 mio. kr.
8. Frisk mozzarella, med et fedtindhold i ostemassen på <= 40%	11,8 mio. kr.
9. Mel, pulver og piller pellets af fisk, krebsdyr, bløddyr	10,9 mio. kr.
10. Mælk, i pulverform, som granulat, med fedtindhold på <= 1,5 vægtprocent.	8,9 mio. kr.

Kilde: Danmarks Statistik

Kommercielt klima

Libanons kommercielle klima har en score på 5 i EKF's model for kommercielt klima (på en skala fra 0-6, hvor 0 er dårligst, og 6 er bedst). Libanon scorer bedst i kategorien ekspropriation (2) og dårligst i kategorien finansielt system og korruption (6). Libanon har dog generelt en veludviklet og solid banksektor, som har været robust selv i krisetider.

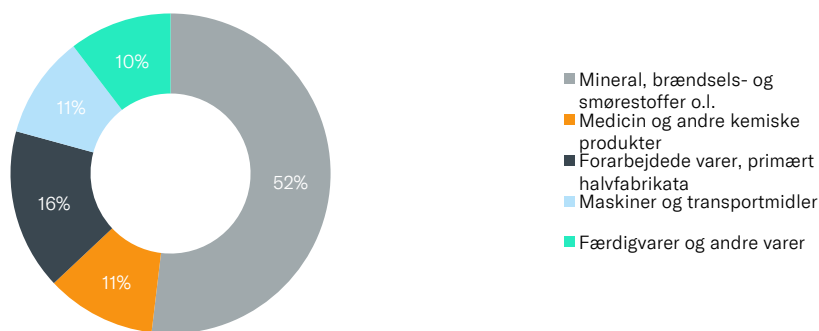
Banksektoren er dog også meget stor og fungerer som en vigtig katalysator for funding gennem indskud fra udlandet. Generelt kan det operationelle klima og den finansielle sektor komme til at lide under landets vanskeligheder, som følge af spillover fra konflikten i Syrien. EKF har forhåndsgodkendt et par banker. Det udelukker dog ikke, at andre banker vil kunne godkendes, hvis efterspørgslen opstår.

Tabel 8: **Modtagere af dansk vareeksport 2017, rangeret**

1. Tyskland	102 mia. kr.
2. Sverige	78,5 mia. kr.
3. Storbritannien	53,8 mia. kr.
66. Kuwait	776 mio. kr.
67. Qatar	730 mio. kr.
68. Slovenien	727 mio. kr.
69. Libanon	708 mio. kr.
70. Bangladesh	674 mio. kr.
71. Colombia	663 mio. kr.
72. Pakistan	657 mio. kr.

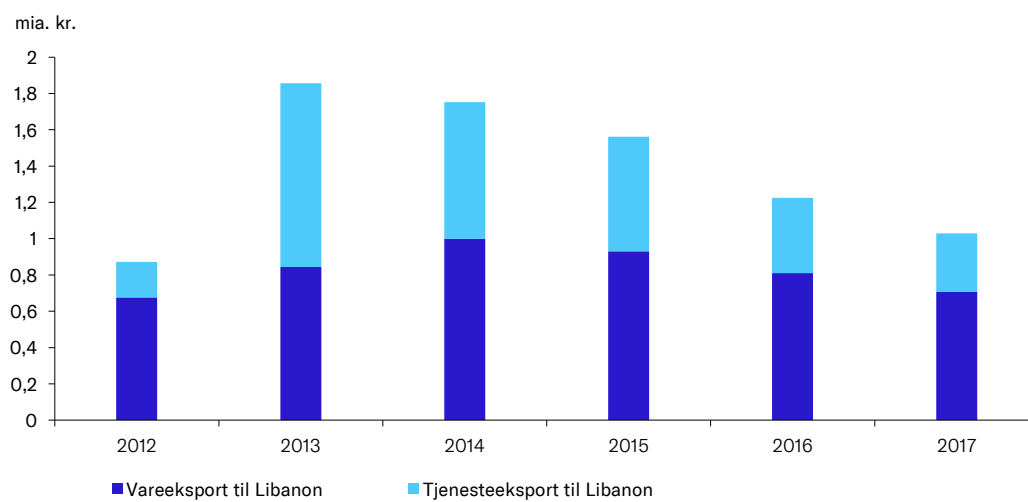
Kilde: Danmarks Statistik

Figur 1: **Hovedkomponenter i den danske vareeksport til Libanon fra okt. 2017 til jun. 2018**

Kilde: Danmarks Statistik og Udenrigsministeriets eksportudsigts for Libanon

Figur 2: Dansk vareeksport til Libanon fra 2012 til 2017

Kilde: Danmarks Statistik

Om Markedsrapport

Markedsrapport er en del af Dansk Erhvervs løbende overvågning af de internationale markeder og udkommer i opdateret version hvert kvartal. Publikationen udarbejdes i samarbejde med en gruppe samarbejdspartnere, der besidder en helt særlig viden om handels- og forretningsvilkår på de vigtigste danske eksportmarkeder. Samarbejdspartnerne er:

EKF – Danmarks Eksportkredit

Har du brug for en kredit til at udvikle din virksomhed eller levere en ordre til en kunde i udlandet? Har din eksportkunde brug for finansiering for at kunne købe dine varer? EKF er Danmarks Eksportkredit, og vi hjælper danske virksomheder frem i verden ved at finansiere jeres forretninger og tage de risici, der kan være forbundet med at handle med andre lande. Som en del af vores arbejde vurderer vi løbende økonomisk og politisk risiko på de fleste eksportmarkeder. Kontakt EKF på 35 46 26 00 eller besøg på www.ekf.dk, hvis din virksomhed har brug for finansiering til eksport eller er underleverandør til eksport.

Det Dansk-Tyske Handelskammer (www.handelskammer.dk)

Udenrigsministeriet (www.um.dk)

Markedsrapport er baseret på en række solide statistikkilder, som Dansk Erhverv finder troværdige: Danmarks Statistik, Eurostat, IMF, WTO, OECD, Danmarks Nationalbank, Verdensbanken og The Economist Intelligence Unit. Gengivelse af materiale fra Markedsrapport skal ske med Dansk Erhverv anført som kilde.

For yderligere information om Markedsrapport, herunder om muligheden for at blive samarbejdspartner, kontakt venligst Michael Bremerskov Jensen, chefkonsulent, EU & International, Dansk Erhverv, på tlf. +45 31 75 24 00 / e-mail: mje@danskerhverv.dk.

For mere om Dansk Erhverv se vores hjemmeside på: www.danskerhverv.dk